

KAUPUNKIKULTTUURIN TOIMENPIDEOHJELMA

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Sisällys

JOHDANTO	2
1. KAUPUNKIKULTTUURIN KEHITTÄMINEN OULUSSA	3
Oulu 15 -hanke	3
Charles Landry	4
Uuden Oulun juhluvuosi 2013	4
Oulun kesätapahtumien talousvaikutukset	5
2. KAUPUNKIKULTTUURIKYSelyn TULOKSET	6
3. TOIMENPITEET	16
3.1. Toimintamallien kehittäminen	16
3.2. Resurssien kohdentaminen kaupunkikulttuuriin	19
3.3. Yksityisten ja julkisten kehittämistoimien vauhdittaminen	19
4. TOIMENPIDEOHJELMAN TOIMEENPANO JA SEURANTA	20

LIITTEET

Liite 1. Oulu 15 -hankkeen loppuraportti

Liite 2. Charles Landryn Oulu sykkimään -raportti

Liite 3. Uuden Oulun juhluvuoden loppuraportti

Liite 4. Oulun kesätapahtumien talousvaikutustutkimus

Liite 5. Elämysten kaava

JOHDANTO

Tämä toimenpideohjelma linjaa ensisijaisesti Oulun kaupunkiorganisaation toimintaa kaupunkikulttuurin mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi.

Kaupunkikulttuuri on kaikkea sitä, mikä saa kaupungin tuntumaan elävältä ja mielenkiintoiselta: ihmisten luovan työn tuloksia, yhteisöllisiä kokemuksia, monimuotoista arkkitehtuuria ja puistojen vihreitä keitaita.

Oulun kaupunkikulttuuria on kehitetty määrätietoisesti useilla hankkeilla ja selvityksillä. Viime vuonna hyväksytyssä Oulun kaupunkistrategiassa kaupunkikulttuurin kehittämiseksi päätettiin laatia toimenpideohjelma. **Tavoitteena on kulttuurin keinoin vahvistaa kaupungin elinvoimaa.**

Uuden Oulun juhlavuosi näytti, miltä tapahtumarikas kotikaupunkimme voi näyttää vuoden ympäri. Ruusuteos valloitti niin Pakkahuoneenkadun kuin kaupunkilaisten ja matkailijoiden sydämet, Valoa Oulu! -tapahtumaviikko valaisi pimeimmän marraskuun ja kutsui kaikki oululaiset mukaan lyhdynkantajiksi.

Oulussa on vahva kulttuurin ja taiteen osaajien verkosto, joka tarvitsee kaupungilta vain hieman tukea ja esteiden poistamista voidakseen kukoistaa. Esteiden poistaminen vaatii ennen kaikkea uutta asennetta. Tarvitaan myös taloudellisia panostuksia, joilla hyvät asiat saadaan käynnistymään: tapahtumapaikkojen kehittämistä, taloudellista tukea kulttuurin kentälle, tulevaisuuden osaamisen varmistamista taiteen perusopetusta laajentamalla.

Kulttuuritapahtumilla on tutkitusti merkittävät vaikutukset aluetalouteen. Kaupungin satsaukset palautuvat verotuloina kaupungin kassaan parantuvan työllisyyden myötä. Kaupunkikulttuurin kehittämisessä on mahdollista saada aikaan positiivisten vaikutusten kierre, jossa tapahtumat eivät kilpaile keskenään vaan vahvistavat kaikki Oulua valloittavana kaupunkikulttuurin areenana, synnyttäen uusia työpaikkoja ja hyvinvointia.

Kaupunkikulttuurilla on merkittävä rooli matkailun edistämisessä ja sen kautta työllisyyden parantamisessa. Kilpailu matkailijoista on niin kovaa, että Oulun on kerättävä kaikki toimijat yhteen ja luotava yhteistyöllä houkutteleva kokonaisuus. Charles Landryn selvitys auttoi Oulun päättäjiä ymmärtämään sekä kaupungin erinomaisuuksia että kehittämistä vaativia asioita. Kulttuurimatkailun kaikkien toimijoiden on löydettävä toisensa ja ymmärrettävä yhteistyön ensiarvoinen rooli.

Selvitykset on tehty, nyt on aika panna toimeksi. Tämä toimenpideohjelma on vastaus Oulun kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian tavoitteeseen kaupunkikulttuurin kehittämisestä.

Piia Rantala-Korhonen
Apulaiskaupunginjohtaja

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

1. KAUPUNKIKULTTUURIN KEHITTÄMINEN OULUSSA

Kaupunkikulttuurin merkitystä Oululle on selvitetty ja pilotoitu useissa eri hankkeissa ja työryhmissä. Näistä keskeisimmät ovat **Oulu 15 -hanke**, Charles Landryn "**Oulu Sykkimään**" – projekti, uuden **Oulun juhluvuosi** ja Oulun kesätapahtumien talousvaikutuksia selvittänyt tutkimus.

Oulu 15 -hanke

2008-2011 toteutettu EAKR-hanke, Oulu 15, loi laaja-alaisen tiedollisen pohjan kulttuurin ja kaupunkikulttuurin mahdollisuuksista Oulussa. Hankkeen painopistealueet olivat luovat alat, tilat, tapahtumat ja yhteydet. Hankkeen loppuraportissa annettiin seuraavat toimenpide-ehdotukset:

Tilat:

- Kaupunki rakentaa selkeän kumppanin roolin kulttuurin ja luovien alojen monialaisissa tilaratkaisuissa.
- Julkisen tilan taiteeseen luodaan yksinkertainen malli huomioiden myös lyhytaikaiset ratkaisut.
- Kaupunkitilan kehittämiseen rakennetaan laajempi "pyöreä pöytä".

Tapahtumat:

- Tapahtumayksikköä vahvistetaan köyhdyttämättä kulttuuritointa.
- Verkostojen toimintaa tuetaan.
- Sekä tapahtumatuotantojen että niiden tukipalveluiden hankintamenettelyä kehitetään.

Verkostot:

- Ollaan aktiivisesti mutta nöyrästi mukana tekijät edellä tapahtuvassa kansainvälistymisessä.
- Varmistetaan osallisuudet keskeisissä verkostoissa.
- Vahvistetaan taidelaitosten yhteyksiä erityisesti visuaalisten taiteiden osalta ja tuetaan muiden toimijoiden kansainvälistymistä.
- Rakennetaan alueelliset ja paikalliset verkostot avoimuuden ja tasapuolisen kumppanuuden perusteella.
- Kehitetään avustusinstrumentteja osallisuuden tukemiseen ja hankintamenettelyitä kumppanuuden vahvistamiseen.
- Tunnistetaan viestintä ja yhteydet kriittisenä menestystekijänä, päivitetään toimintamalli kaupunkikonsernia läpäisevästi.

Charles Landry

Kaupunkien kulttuurisen kehityksen asiantuntija Charles Landry toteutti ”Oulu Sykkimään” projektinsa keväällä 2011. Landry kontaktoi lähes 200 oululaista eri alojen osaajaa. Lisäksi toteutettiin seminaarien sarja ja kattava kyselytutkimus. Landry antoi Oululle yhdeksän kohdan suosituksensa loppuraportissaan.

Oulun tulisi:

1. omaksua uusi ajattelu kaupungin tekemisessä ja sen vaikutus kaupunkisuunnitteluun, hallintoon ja kaupunkikulttuuriin.
2. vaihtaa asioiden tärkeysjärjestystä, ymmärtää pehmeän infrastruktuurin merkitys vetovoimaisen kaupungin tekemisessä ja osoittaa tarvittavat resurssit tähän.
3. nähdä luovuus ja kaupunkikulttuuri kehityksen kärkenä. Oulun tulee luoda toimiva strategia kaupunkikulttuurin edistämiseksi. Strategian ainekset ja käytännön toimenpiteet luodaan avoimuudella
4. luoda parempi tasapaino kulttuurin rahoituksessa kulttuurilaitosten ja vapaan kentän toimijoiden kesken.
5. varmistaa, että tulevaisuuden Oulu suunnitellaan moniammatillisin tiimein, joissa otetaan mukaan tasa-arvoisena myös pehmeän infrastruktuurin asiantuntijuus.
6. kannustaa laadukkaaseen palvelumuotoiluun, hyödyntää uuden median mahdollisuudet ja panostaa taidekasvatukseen.
7. etsiä mahdollisuuksia yliopiston ja opiskelijoiden näkymiseen enemmän kaupungin sydämessä, jotta kaupunki tuntuisi yliopistokaupungilta
8. profiloitua entistä enemmän tapahtumien kautta. Oulun tulee rohkaista toimijoita kokeilemaan uusia tapahtumakonsepteja ja luoda laadukkaat puitteet niiden järjestämiselle.
9. huomioida, että luova Oulu luodaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin avoimella yhteistyöllä, jossa eri alojen osaajat muodostavat pysyvän ajatushautomon.

Uuden Oulun juhlavuosi 2013

Uuden Oulun juhlavuosi 2013 pilotoi onnistuneesti useita yhteisöllisiä kaupunkikulttuurin muotoja. Juhlavuosi järjestettiin Haukiputaan, Kiimingin, Oulun, Oulunsalon ja Yli-Iin kuntaliitoksen johdosta. Vuoden tavoitteina oli madaltaa kuntalaisten kynnystä tutustua toisiinsa ja vieraila uusilla alueilla. Juhlavuoden tuotannoista merkittävimpien joukkoon nousivat Kaisa Salmen ruusuteos ja Valoa Oulu! -tapahtuma jotka molemmat saivat hyvää palautetta kuntalaisilta. Juhlavuoden onnistumista kartoittaneessa selvityksessä todettiin eri sidosryhmien suhtautuneen juhlavuoteen myönteisesti. Juhlavuoden onnistuneina erityispiirteinä korostettiin yhteisöllisyyttä, paikallisuutta, monipuolisuutta, uusia tapahtumia ja kolmannen sektorin tapahtumatukea. Valoa Oulu! –valofestivaalille, Ruusuteokselle ja Kansankäräjille toivottiin jatkoa myös juhlavuoden jälkeen.

Oulun kesätapahtumien talousvaikutukset

Tutkimus tehtiin Music Finland ry:n/Oulun kaupungin toimeksiannosta. Tutkimuksessa selvitettiin kolmen kesätapahtuman kävijöiden keskuudessa kävijöiden rahankäyttöä. Tutkimuksen toteutti Suomen taloustutkimus.

Tutkittavat kesätapahtumat olivat:

Qstock (2 päivää)

Jalometalli (2 päivää)

Ilmakitaransoiton MM-kisat (1 päivä)

Jokaisena tutkimuspäivänä haettiin 150 vastausta. Tähän yllettiin muissa paitsi Ilmakitaransoiton MM-kisoissa, mistä vastauksia saatiin 122 kpl. Tutkimus toteutettiin Taloustutkimuksen kenttätutkijoiden toimesta siten, että satunnaisesti valituille kävijöille jaettiin yhdessä Oulun kaupungin edustajien kanssa suunniteltu kyselylomake. Kävijät täyttivät lomakkeen ja palauttivat sen kenttätutkijalle.

Tiedonkeruun jälkeen lomakkeet lähetettiin Taloustutkimukseen tallennettavaksi. Aineiston koodaus, atk-tulostus ja tallennus on tehty Taloustutkimus Oy:n laitteistoilla ja ohjelmistoilla.

Kesällä 2013 selvitettiin kolmessa kesätapahtumassa käyneiden henkilöiden rahankäyttöä. Tapahtumat olivat Qstock, Jalometalli ja Ilmakitaransoiton MM-finaali. Näistä Qstock ja Jalometalli olivat kaksipäiväisiä maksullisia tapahtumia ja Ilmakitaransoitto yhden päivän ilmaistapahtuma.

Kävijöiden rahankäyttöä tarkasteltaessa nähdään, että Qstock ja Jalometalli olivat pääasiassa samantyyppisiä: ennakkopääsylippuihin ja tapahtuma-alueella tapahtuneeseen aterointiin on mennyt suurin osa kävijän budjetista. Kolmanneksi yleisin menoerä on ollut matkakulut Ouluun tai Oulusta pois. Ilmakitaransoiton kävijöistä suurin osuus mainitsee kulueräksi ateriakulut muualla kuin tapahtuma-alueella.

Jalometalli-tapahtuma on muita tapahtumia useammin houkuttanut kävijöitä Oulun seudun ulkopuolelta, mistä johtuen tapahtumakävijät ovat kahta muuta tapahtumaa useammin käyttäneet rahaa majoitukseen. Jalometallin kävijöiden ikärakenne on jonkin verran varttuneempaa kuin kahdessa muussa, mikä saattaa myös vaikuttaa siihen, että rahaa on käytetty yleensäkin enemmän eri asioihin.

Tapahtumien rahankäyttöä mittaavassa osuudessa estimaatit on laskettu keskiarvon perusteella. Qstockin kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö on ollut 190 €, mikä noin 20 000 kävijän kautta johtaa noin 3,9 miljoonan euron kokonaissummaan. Vastaavasti Jalometallissa (2700 kävijää)

rahaa on käytetty keskimäärin 300 € kävijää kohden, kokonaissumman ollessa noin 0,8 miljoonaa €. Ilmakitaransoitto-tapahtumassa keskimääräinen käytetty rahasumma on 100€, kokonaissumman yltäessä näin noin 0,7 miljoonaan euroon. Kävijöitä Ilmakitaransoitto-tapahtumassa oli 7000 henkilöä.

Aluetaloudelliset vaikutukset:

Qstock: 3,9 M€

Jalometalli: 0,8M€

Ilmakitara: 0,7M€

2. KAUPUNKIKULTTUURIKYSELYN TULOKSET

Kyselyt

Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelman taustaksi toteutettiin kaksiosainen kysely. Yleisökyselyllä selvitettiin oululaisten asenteita, toiveita ja mielipiteitä liittyen kaupunkikulttuuriin. Asiantuntijakyselyllä haettiin kaupunkikulttuuria tuottavien asiantuntijoiden sekä aihealueen kehittämiseen vaikuttavien tahojen mielipiteitä siihen, mitä asioita Oulun kaupungin tulisi painottaa elävän kaupunkikulttuurin mahdollistamiseksi.

Yleisökysely

Kyselyn materiaalin keräys toteutettiin viidessä kohteessa helmikuussa 2014. Kohteet olivat Stockmannin tavaratalo, OAMK:n Kotkantien yksikkö, Oulun yliopisto, Oulun kaupunginkirjasto sekä Kaakkurin Citymarket. Vastauksia saatiin yhteensä 323 kappaletta. Vastaajista alle 18-vuotiaita oli 6,9 %, 18-29-vuotiaita 41,7 %, 20-44-vuotiaita 20,2 %, 45-65-vuotiaita 22,1 % ja yli 65-vuotiaita 9 %.

Kyselyn vastausjakauma

	kyllä	ei
Kaupunkikulttuuri on minulle merkityksellistä	90,1 %	9,9 %
Tapahtumat ja vireä kaupunkikulttuuri ovat Oulun viihtyisyyden tärkeitä elementtejä	90,4 %	9,4 %
Oulun kaupungin tulisi vahvistaa satsaustaan tapahtumiin ja kaupunkikulttuuriin	88,4 %	11,6 %

Vastausten perusteella voidaan todeta kuntalaisten antavan vahvan mandaatin kaupunkikulttuuria elävöittävien toimenpiteiden toteuttamiselle.

Asiantuntijakysely

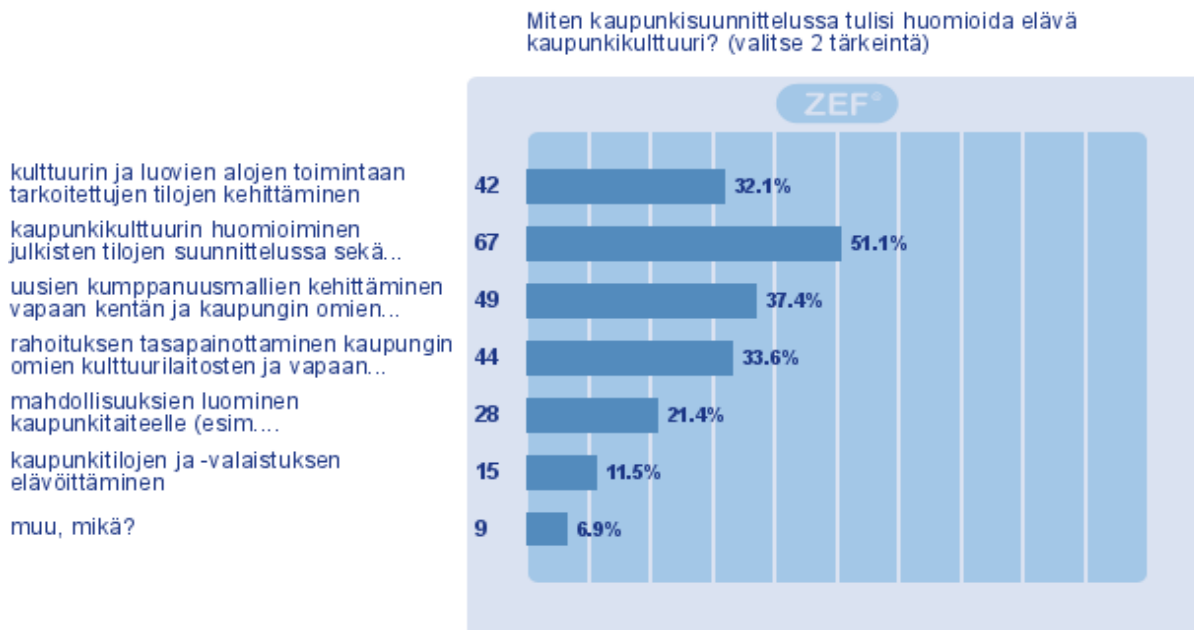
Asiantuntijakysely toteutettiin netissä ZEF-kyselynä helmikuun 2014 aikana. Kyselylinkki lähetettiin sähköpostitse noin 300:lle kaupunkikulttuurin syntymiseen vaikuttavalle taholle. Asiantuntijajoukko piti sisällään muun muassa kulttuurin ja luovan alan ammattilaisia ja yhdistystoimijoita, matkailun, kaupan ja rakennusalan yrityksiä sekä kaupungin virkamiehiä ja luottamushenkilöitä. Vastauksia saatiin yhteensä 129.

Kysymykset jaettiin neljään kategoriaan: kaupunkisuunnittelu, kulttuuritarjonta, profiilitapahtumat, vetovoimaisuus ja yleisöt. Lisäksi kyselyssä oli vapaa palautekenttä vastaajien omille ajatuksille siitä, miten Oulun kaupunkiorganisaation tulisi tukea kaupunkikulttuurin kehittämistä.

Asiantuntijakyselystä nousi esiin kolme selkeää teemaa, joita kaupungin tulisi kehittää elävän kaupunkikulttuurin mahdollistamiseksi: vapaan kentän rahoitus, tilojen käytön mahdollistaminen ja lupakäytäntöjen sekä sääntelyn keventäminen.

Kaupunkisuunnittelu

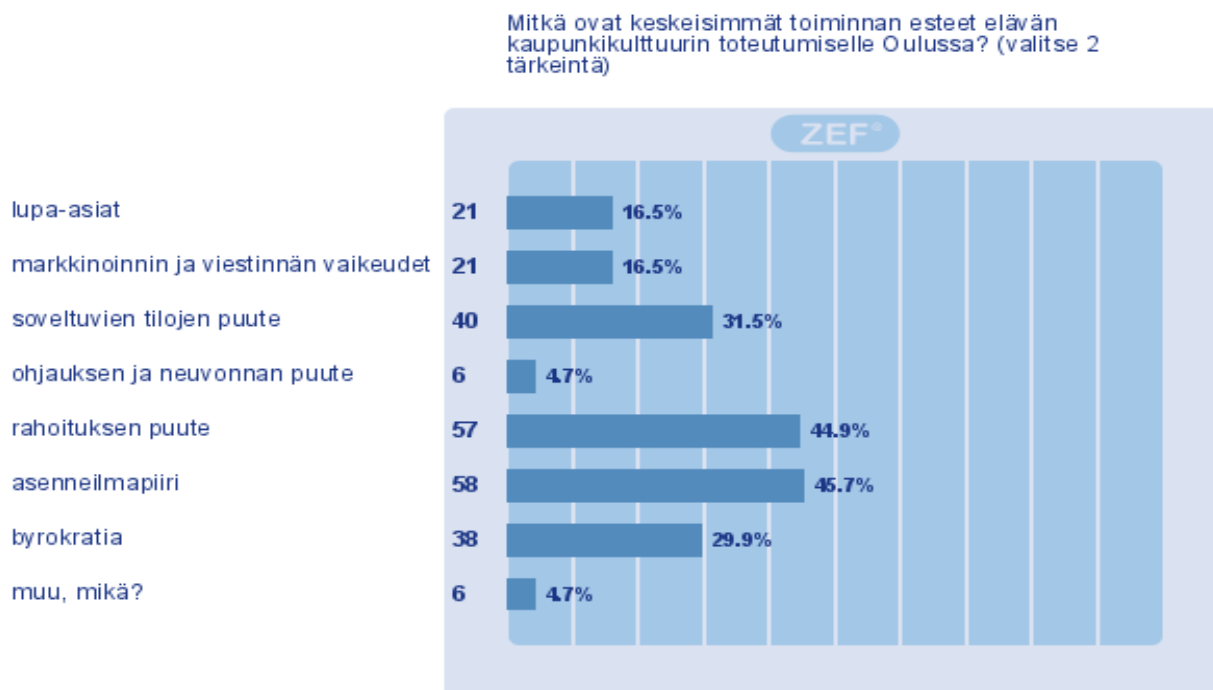
Miten kaupunkisuunnittelussa tulisi huomioida elävä kaupunkikulttuuri? (valitse 2 tärkeintä)

Vastausvaihtoehdoista suosituimpana erottui selvästi kaupunkikulttuurin huomioiminen julkisten tilojen suunnittelussa sekä kaavoitusprosesseissa, jonka nosti tärkeäksi yli puolet vastaajista. Seuraaviksi nousivat tasaisesti vaihtoehdot 3) uusien kumppanuusmallien kehittäminen vapaan kentän ja kaupungin omien kulttuurilaitosten kesken, 4) rahoituksen tasapainottaminen kaupungin kulttuurilaitosten ja vapaan kentän kesken sekä 1) kulttuurin ja luovien alojen toimintaan tarkoitettujen tilojen kehittäminen. Kunkin edellisistä vaihtoehdoista koki tärkeäksi noin kolmannes vastaajista.

Vapaassa palautekentässä mainittiin annettujen vaihtoehtojen lisäksi mm. olemassa olevien kulttuurikeskittymien toiminnan turvaaminen (esim. Hiukkavaara), kaavoituksen sekoittuneen rakenteen toteuttaminen, kaupunkilaisten osallistaminen sekä liiallisen sääntelyn hellittäminen.

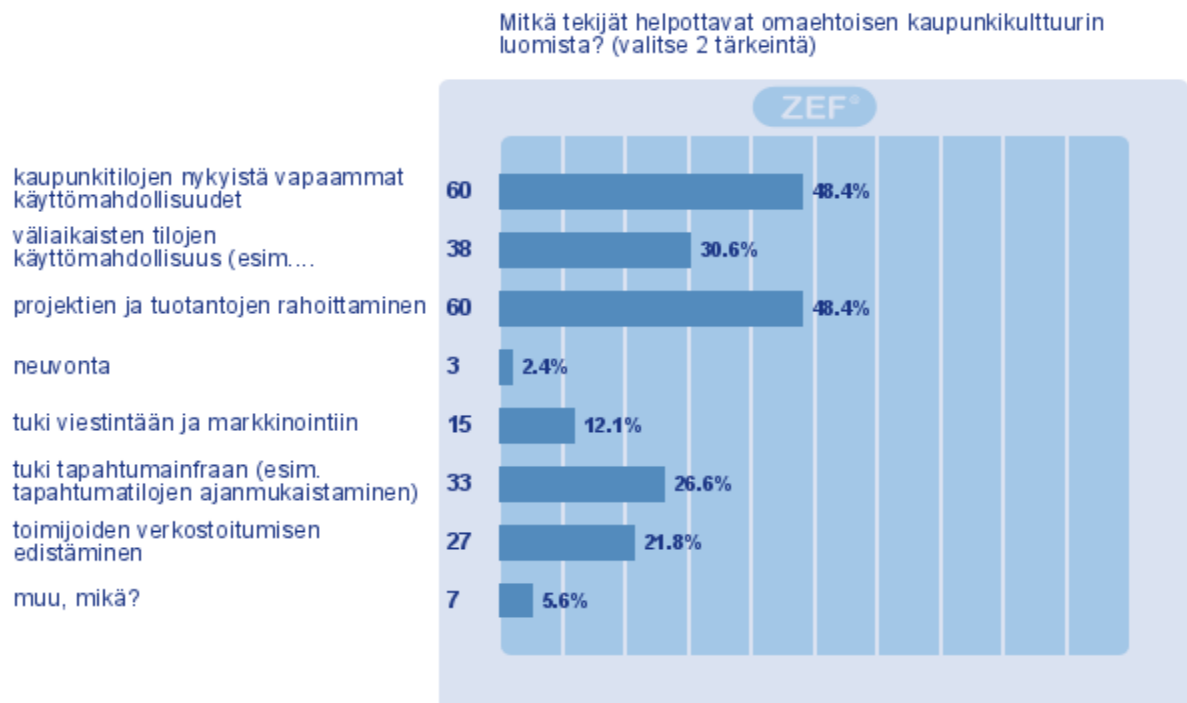
Mitkä ovat keskeisimmät toiminnan esteet elävän kaupunkikulttuurin toteutumiselle Oulussa? (valitse 2 tärkeintä)

Keskeisemmiksi esteiksi kaupunkikulttuurin toteutumiselle nähtiin asenneilmapiiri sekä rahoituksen puute, jotka vastaajista lähes puolet mainitsi tärkeimmiksi. Noin kolmannes vastaajista koki soveltuvien tilojen puutteen ongelmaksi ja byrokratian lähes sama määrä toimijoita.

Vapaan palautteen kentässä tuotiin esiin myös vapaan kulttuurikentän rahoituksen jakautuminen liiaksi vakiintuneille toimijoille sekä kaupungin organisaation laajuuden aiheuttama hankaluus projekti-ideoiden vastaanottamisessa ja käsittelyssä. Yksi vastaaja mainitsi esteenä myös ilmaston.

Mitkä tekijät helpottavat omaehtoisen kaupunkikulttuurin luomista? (valitse 2 tärkeintä)

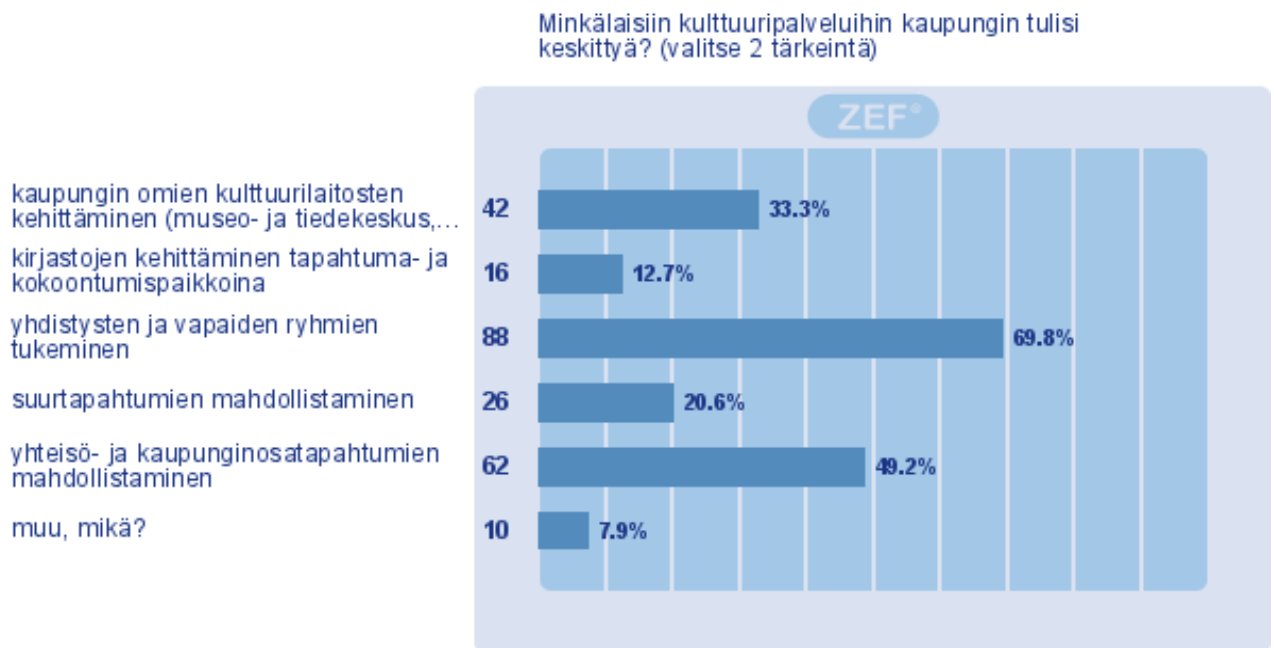

Kaupunkitilojen nykyistä vapaammat käyttömahdollisuudet ja projektien ja tuotantojen rahoittaminen nousivat tasavahvasti tärkeimmiksi keinoiksi helpottaa omaehtoisen kaupunkikulttuurin luomista. Nämä vaihtoehdot valitsi tärkeimmiksi noin puolet vastaajista. Muita merkittäviä tekijöitä olivat väliaikaisten tilojen käyttömahdollisuus sekä tuki tapahtumainfraan.

Vapaassa palautteessa nousi esiin myös Rotuaarin vapaampi käyttö, projekteille suunnattu "starttirahoitus" sekä ihmisten aktivoiminen tapahtumien järjestämiseen yhteisöllisten tapahtumakokonaisuuksien avulla.

Kulttuuritarjonta

Minkälaisiin kulttuuripalveluihin kaupungin tulisi keskittyä? (valitse 2 tärkeintä)

Yhdistysten ja vapaiden ryhmien tukeminen nousi selvästi tärkeimmäksi painotukseksi yli kahden kolmasosan mielestä, kun kysyttiin millaisiin kulttuuripalveluihin kaupungin tulisi keskittyä. Yhteisö- ja kaupunginosatapahtumien mahdollistamisen mainitsi tärkeäksi lähes puolet vastaajista, kaupungin omien kulttuurilaitosten kehittämisen taas tasan kolmasosa.

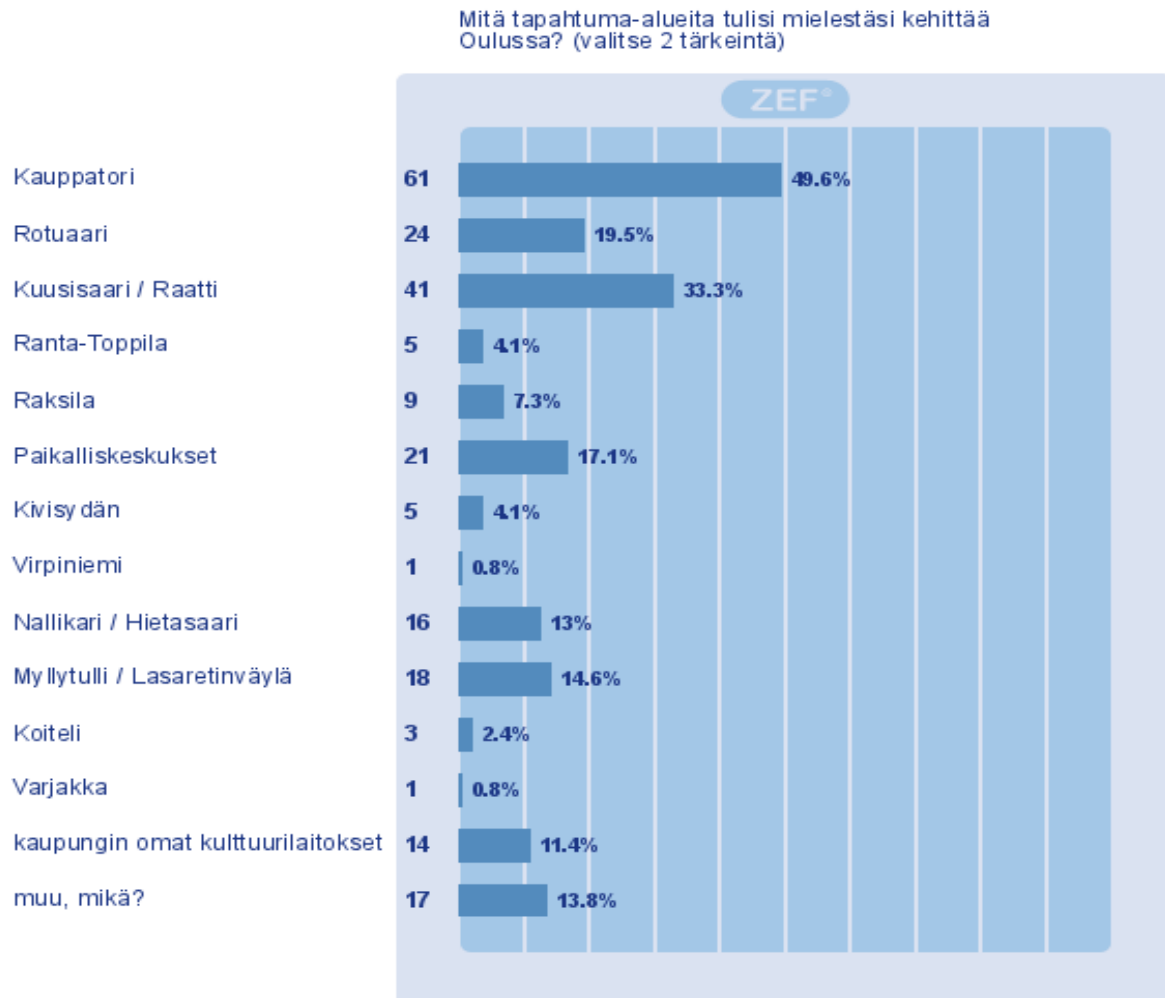
Vapaissa palautteissa alleviivattiin kaupungin omien kulttuurilaitosten jalkautumista alueille eri kohderyhmille sekä avautumista vierailuille.

Profiilitapahtumat

Millaisia tapahtumia Oulun kaupungin tulisi tukea / mahdollistaa? (valitse 2 tärkeintä)

Vastaajien mielestä tärkeimmiksi tapahtumatyypeiksi kohotettiin urbaanit urheilu- ja katukulttuuritapahtumat sekä asukaslähtöiset yhteisölliset kaupunginosatapahtumat, jotka valitsivat tärkeiksi noin puolet vastaajista. Teemapäivätapahtumiin panostaisi noin kolmannes ja suurtapahtumiin noin viidennes vastaajista. Vapaassa palauteosiossa huomattava määrä vastaajista mainitsi vapaan kentän ja/tai kolmannen sektorin järjestämät tapahtumat erikseen.

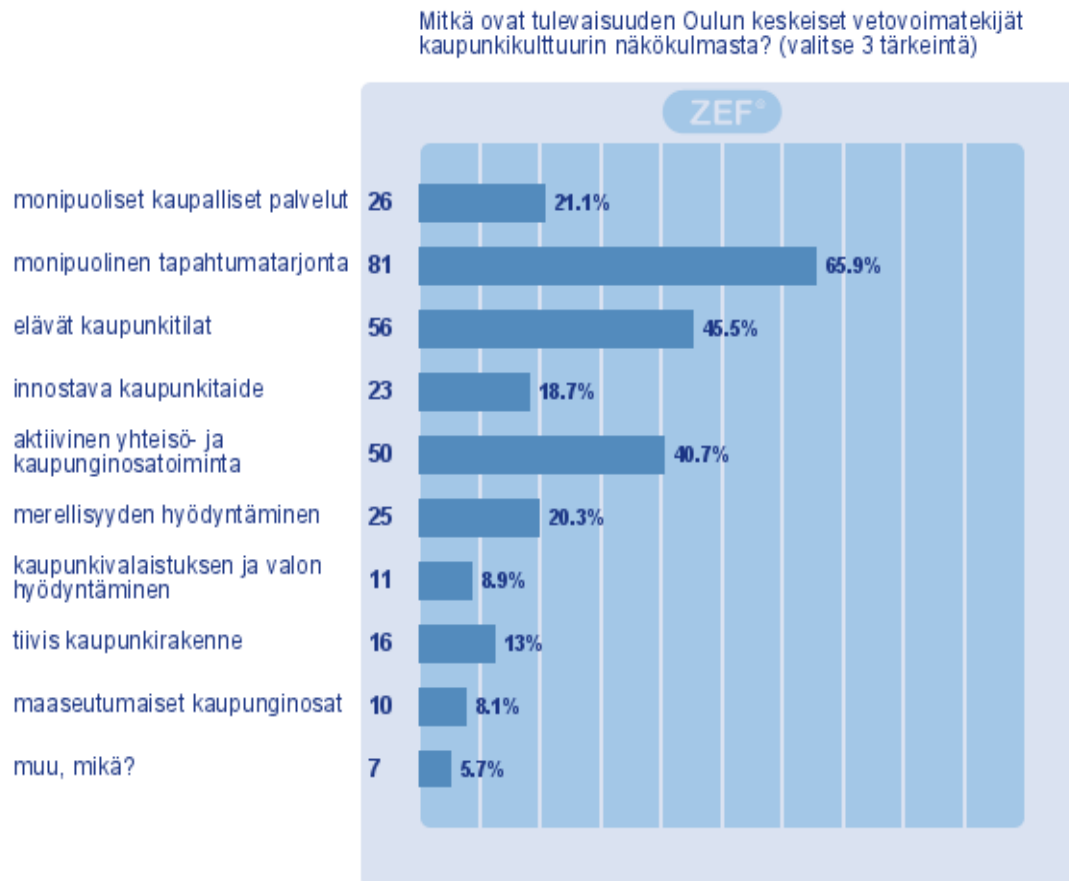
Mitä tapahtuma-alueita tulisi mielestäsi kehittää Oulussa? (valitse 2 tärkeintä)

Tapahtuma-alueista tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi vastaajat valitsivat kauppatorin, jonka kehittämiseen satsaisi noin puolet vastaajista. Seuraavaksi eniten vastauksia sai Kuusisaari / Raatti, jonka valitsi kolmasosa vastaajista sekä Rotuaari, jonka kehittämistä kannatti viidesosa. Valmiiksi annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta nostettiin esiin erityisesti Hiukkavaara.

Vetovoimaisuus ja yleisöt

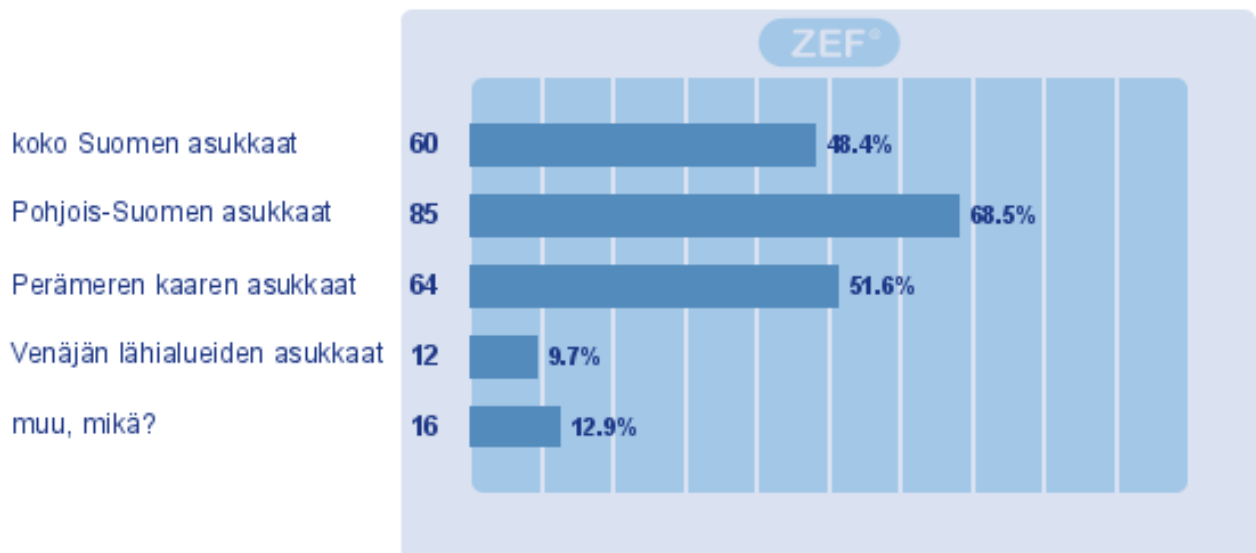
Mitkä ovat tulevaisuuden Oulun keskeiset vetovoimatekijät kaupunkikulttuurin näkökulmasta? (valitse 3 tärkeintä)

Monipuolinen tapahtumatarjonta nähtiin ylivoimaisesti Oulun tärkeimpänä vetovoimatekijänä kaupunkikulttuurin näkökulmasta – kaksi kolmasosaa vastaajista valitsi sen kolmen tärkeimmän tekijän joukkoon. Sen lisäksi eläviä kaupunkitiloja ja aktiivista yhteisö- ja kaupunginosatoimintaa piti tärkeimpinä lähes puolet vastaajista.

Mitkä ovat mielestäsi kaupunkitapahtumien keskeisimmät kohderyhmät kulttuurimatkailun näkökulmasta? (valitse 2 tärkeintä)

Mitkä ovat mielestäsi kaupunkitapahtumien keskeisimmät kohderyhmät kulttuurimatkailun näkökulmasta? (valitse 2 tärkeintä)

Kaupunkitapahtumien kohderyhmistä tärkeimmäksi nähtiin Pohjois-Suomen asukkaat. Seuraavaksi tärkeimmiksi huomioitiin Perämeren kaaren asukkaat ja koko Suomen asukkaat. Muissa vaihtoehdoissa mainittiin useimmin oululaiset.

Vapaa sana

Miten Oulun kaupunkiorganisaation tulisi mielestäsi tukea kaupunkikulttuurin kehittymistä?

Useimmin esiin nostetut teemat:

- Vapaan kentän / kolmannen sektorin / pienten yhteisöjen rahoituksen vahvistaminen ja toimijoiden kuunteleminen
- tilojen käytön mahdollistaminen, tilojen maksuton käyttö, julkisten tilojen aktivointi
- ilmoitustauluja tapahtumailmoitteluun
- kokeilukulttuuri, uusien juttujen tukeminen, salliva ilmapiiri
- verkostoitumisen ja viestinnän kehittäminen tapahtumanjärjestäjien ja kaupunkiorganisaation kesken

- kaupunkisuunnittelu, kaupungin näköinen keskusta
- strategia, pitkäjänteinen toiminta
- ympärivuotinen tapahtumatarjonta
- kulttuuri katukuvaan lähemmäksi ihmisiä, pop-up -toiminta

Vapaan sanan osuudessa erottui muutama keskeinen kehittämisalue, joita vastaajat toivat julki hieman eri näkökulmista. Selkein yksittäinen teema oli *vapaan kentän ja omaehtoisen kulttuuritoiminnan rahoituksen vahvistaminen ja toimijoiden tarpeiden kuunteleminen*. Useat vastaajat korostivat tähän liittyen myös kokeilukulttuurin vahvistamista, millä tarkoitetaan uusien juttujen tukemista ja yleistä sallivaa ilmapiiriä. Pienten kevyen hakumenettelyn avustusten lisäämistä peräänkuulutettiin useissa vastauksissa. Muutamissa puheenvuoroissa todettiin tämän vaativan rahoituksen leikkaamista vakiintuneilta toimijoilta ja/tai kaupungin omilta kulttuurilaitoksilta.

Tilojen käytön helpottaminen, tilavuokrien alentaminen ja väliaikaisesti tyhjillään olevien tilojen käytön mahdollistaminen oli toinen kokonaisuus, joka nähtiin laajasti kehittämistarpeena. Vastauksissa perättiin tiloja sekä esityksiin ja tapahtumiin että harjoitteluun. Tähän liittyvät osaltaan myös esimerkiksi lupakäytäntöjen höllentäminen, julkisten tapahtumailmoittelupaikkojen lisääminen ja pop-up-toiminnan mahdollistaminen. Lisäksi kaupungin tulisi satsata tapahtumien infrastruktuuriin.

3. TOIMENPITEET

Oulun kaupunkiin alettiin johdonmukaisesti tuoda kaupunkikulttuurin kehittämisen näkökulmaa vuonna 2007, jolloin silloista kulttuuriasiainkeskusta esitettiin vahvistettavaksi ja sen toimialaa laajennettavaksi. Vuonna 2008 toteutui resurssilisäys ja vuodesta 2012 alkaen on toimittu sivistys- ja kulttuuripalveluiden kokonaisuudessa ja vuoden 2013 alusta alkaen uudessa Oulussa. Vuonna 2010 otettiin kehittämisohjelmien kokonaishallinnassa käyttöön uusi kehittämisen toimintamalli vuosiksi 2010 – 2013.

Edellisten selvitysten ja kaupunkikulttuurin toimenpideohjelmaan liittyvän kyselyaineiston pohjalta nousee selkeitä teemoja, joita työryhmä esittää kaupunkikulttuurin toimenpideohjelmaan. Nämä teemat on koottu 3 pääkategoriaan:

3.1. Toimintamallien kehittäminen

Keskeisenä työkaluna yhteisten toimintamallien kehittämisessä tullaan käyttämään kehittämishankkeita ja uuden rakennerahastokauden hankehallinnan toimintamallia. Siinä aikaisempi kaupunkikulttuuria ohjannut SYKE-koordinaatioryhmä korvataan **Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri** -salkulla. Kaikissa kaupunkikulttuurin kehittämishankkeissa tulee olla painopisteenä kulttuurin vapaan kentän ja käytännön toimijoiden aktiivinen osuus. Tavoitteena on, että hankkeiden määrästä vähintään 30 % on vapaan kentän omia hankkeita, joissa kaupunki on osarahoittajana ja yhteistyökumppanina. Hankesalkun painopisteet ovat kaikkien saavutettavissa oleva kaupunkikulttuuri, omaehtoisuutta edistävät toimintamallit ja suurtapahtumien mahdollistaminen. Nämä painopisteet toteuttavat jäntevällä tavalla kaupunkikulttuurin toimenpideohjelmaa.

Hanketoiminnan lisäksi työryhmä esittää toteutettaviksi seuraavia kehittämistoimenpiteitä:

Elämysten kaavan prosessin aikaansaaminen

Kaavoituksen, rakentamisen ja ylläpidon prosessiin tuodaan mukaan taide, kaupunkikulttuuri ja elämykset. Tästä toimintamallista käytetään nimitystä elämysten kaava. Prosessi mallinnetaan ja otetaan käyttöön vuoden 2014 aikana ja sen toteutuksesta vastaa yhdyskunta ja ympäristöpalvelut yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa.

Elämysten kaavaa tullaan pilotoimaan Hiukkavaaran alueen suunnittelussa.

Oulusta lasten ja nuorten kulttuurikaupunki

Oulussa voi tällä hetkellä opiskella taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan musiikissa, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa Oulun taidekoulussa ja Oulun konservatoriossa.

Valtionosuustuntien määrä on suhteessa lasten ja nuorten määrään selvästi alempi kuin muissa suurissa kaupungeissa. Tavoitteena on kasvattaa valtionosuustuntien määrää ja laajentaa opetusta kaikille taiteenaloille, joille opetushallitus on vahvistanut opetussuunnitelman perusteet.

Taiteen perusopetusta tarjotaan aluemallin mukaan, käyttäen opetustiloina kouluja. Koulujen painotettu opetus ja erikoisluokat tukevat taiteen omatoimista harrastamista.

Alueellista taiteen perusopetusta voidaan kehittää osana eheytettyä koulupäivää. Eheytetty koulupäivä tarkoittaa oppimisen ja koulutyön järjestelyjä, joita täydentävät monipuoliset ammatillisesti ohjatut harrastusmahdollisuudet oppilaan oman koulun tiloissa. Järjestetty toiminta on opetussuunnitelman ulkopuolista toimintaa, joka järjestetään koulussa ennen oppitunteja ja niiden jälkeen sekä toisinaan myös oppituntien välillä. Vapaaehtoisesti tarjottavat taiteen perusopetuksen sisällöt mm. taide- käsityö- ja musiikkitoiminta täydentävät ja osin korvaavat nykyisin tarjottavaa vapaaehtoista aamu-/iltapäivätoimintaa ja harrastekerhoja.

Kaupunkikulttuurin yhteistyöverkoston luominen ja koordinointi

Sivistys- ja kulttuuripalvelut vastaa jatkossa kaupunkikulttuuriin yhteistyöverkoston luomisesta ja koordinoimisesta. Koordinaatiossa korostuu eri palvelualueiden, yksityisen sektorin ja järjestöjen yhteistyö. Koordinaatio käsittää erityisesti seuraavat osa-alueet:

- kaupunkikulttuurin yhteistyöverkoston luominen ja koordinointi
- lupa-, tila- ja avustuskäytäntöjen kehittäminen
- tapahtumakumppanuudet
- viestintä kaupunkikulttuurin toimijaverkoston kanssa
- liittyminen LUCI-valofestivaalikaupunkien verkoston jäseneksi

Kaupunkikulttuurin strategisesta kehittämisestä vastaa kaupungin ylin virkamies- ja luottamushenkilöjohto.

Luova Suomi -verkosto

Osallistutaan Luova Suomi –verkoston toimintaan

- Luova Suomi on valtakunnallinen luovien alojen ja luovan talouden verkosto, joka tarjoaa aktiivista tilaa toimia, näkyä ja vaikuttaa sekä vaihtaa tietoa ja kokemuksia
- Luova Suomi kokoaa yhteen, tuottaa ja kiteyttää tietoa luovasta taloudesta sekä luovista toimialoista.
- Luova Suomi koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaa valtakunnallista Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelmaa

Rotuaarin ja torialueen toimintamalli

Sivistys- ja kulttuuripalvelut toteuttaa yhteistyössä Liikekeskus ry:n, BusinessOulun sekä Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa toimintasuunnitelman Rotuaarin ja torialueen kaupunkikulttuurin sekä tapahtumatoiminnan mahdollistamiseksi. Toimintasuunnitelmalla poistetaan mahdolliset toiminnan esteet ja luodaan keskeisistä kaupunkitiloista aktiivisia. Tavoitteena on valmistella toimintamallia myös yleisemmin ulkoalueiden ja -tilojen käyttämisestä tapahtumapaikkoina.

Tilat ja pop-up toiminta

Sivistys- ja kulttuuripalvelut luo selkeän toiminta- ja hinnoittelumallin kaupungin omistamien tilojen käyttöön yhdistyksille ja muille kaupunkikulttuuritoimijoille. Lisäksi kehitetään joustavia toiminta- ja lupakäytäntöjä pop-up toimintaan erityisesti sivistys- ja kulttuuripalveluiden, tilapalveluiden ja ympäristö- ja yhdyskuntapalveluiden kesken sekä laajemmin koko kaupunkiorganisaatiossa. Myös yksityisten tilojen, kuten vapaiden liiketilojen käyttöön saamista voidaan kehittää yhdessä kiinteistönomistajien kanssa. Pop-up toiminnan ohjausta ja neuvontaa tarjoaa Oulun kaupungin tapahtumatiimi.

Kulttuurilaitosten aluekulttuuritoiminta

Sivistys- ja kulttuuripalvelut luo suunnitelman ja periaatteet Oulun kaupungin kulttuurilaitosten ja vapaan kentän toimijoiden kehittyvälle yhteistyölle. Ns. Lyonin malli on yksi vaihtoehto, jota voi hyödyntää tämän yhteistyön suunnittelussa. Tässä mallissa kulttuurilaitoksien kanssa tehdään vuosittain sopimus aluekulttuurisesta työstä ja vapaan kentän kanssa tapahtuvasta yhteistoiminnasta.

Kaupunginosatoiminta ja korttelikulttuuri

Selkeytetään vastuut yhteisötoiminnan, hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden kesken vuoden 2015 aikana. Tarkennusta tarvitaan sekä avustuskäytännöissä että kaupungin omistamien tilojen käytettävyydessä. Erityisen tärkeää on mahdollistaa osallistavaa asukastoimintaa kirjastoissa ja asukastuvissa. Kaupunginosien vireä kulttuuritoiminta parantaa asukkaiden hyvinvointia ja antaa mahdollisuuden jokaiselle osallistua myös kulttuurin tekemiseen.

Kaupunkikulttuuriseminaari

Vuosittain toteutetaan poikkihallinnollisesti Elämyksellinen kaupunki -kaupunkikulttuuriseminaari. Seminaari edistää kaupunkikulttuurin toimijoiden tiedonsaantia ja verkostoitumista.

Matkailu- ja markkinointiyhteistyö

Kaupunkikulttuuri luo sisältöjä matkailulle ja kaupunkimarkkinoinnille. Oulusta halutaan välittää kuva monimuotoisena tapahtumakaupunkina, joka houkuttelee sekä kansallisia että kansainvälisiä matkailijoita alueelle. Sivistys- ja kulttuuripalvelut tiivistävät yhteistyötä Oulun seudun matkailumarkkinoinnista vastaavan Oulun Matkailu Oy:n kanssa. Markkinointiyhteistyömahdollisuuksia kartoitetaan kaupunkimarkkinoinnin ja kaupungin yritysten/yhdistysten kanssa toteuttaman yhteismarkkinoinnin suhteen. Yhteistyömuodot konkretisoidaan BusinessOulussa toimivan Oulu Convention Bureaun kanssa.

Vireä opiskelijakaupunki

Etsitään mahdollisuuksia yliopiston ja opiskelijoiden näkymiseen enemmän kaupungin sydämessä, jotta kaupunki tuntuisi yliopistokaupungilta.

3.2. Resurssien kohdentaminen kaupunkikulttuuriin

- Kaupunkikulttuurin kehittämiseen osoitetaan määräraha, joka pyritään vakiinnuttamaan. Määrärahalla voidaan rakentaa Valoa Oulu-festivaalista keskitalven merkittävä kulttuuritapahtuma. Vakiintuneena eli vähintään kolmena peräkkäisenä vuonna toteutuneena sillä on mahdollista päästä valtion kulttuuritapahtumien avustusten piiriin.
- Sivistys- ja kulttuuripalvelut varaa käyttösuunnitelmassaan määrärahan suur tapahtumahankintaan. Suur tapahtumilla on merkittäviä aluetaloudellisia ja imagollisia vaikutuksia Oulun kaupungille.
- Sivistys- ja kulttuuripalvelut varaa käyttösuunnitelmassaan määrärahan uusien kaupunkikulttuuritekojen pilotointiin ja kokeiluun. Malli jatkaa uuden Oulun juhluvuoden toimintamallia, jonka tavoitteena on siemenrahoituksen avulla luoda uusia sisältöjä kaupunkikulttuuriin. Pilotissa voidaan kokeilla asian toimivuutta ja löytää sille pysyvä rahoitusmalli.
- Sivistys- ja kulttuuripalveluiden avustuksia tulee osoittaa tasokorotus. Avustaminen on yksi tärkeimmistä keinoista luoda elinvoimaista kaupunkikulttuuria. Avustusmäärärahan kasvattaminen on erityisen tarpeellista 2013 tapahtuneen kuntaliitoksen myötä. Avustuksilla olisi mahdollistaa laajentaa taiteen perusopetuksen tarjontaa myös yksityisiin taidekouluihin.

3.3. Yksityisten ja julkisten kehittämistoimien vauhdittaminen

Alla on listattu kehitysvaiheessa olevat kaupunkikulttuuria tukevat kehittämistarpeet. Osassa kaupunki on toteuttajan roolissa ja osassa mahdollistajana ja kumppanina.

Kaupungin omat toiminnot ja kohteet

- Kuusisaaren ulkotapahtuma-alueen toteuttaminen
- Museo- ja tiedekeskus Luupin tilaratkaisut
- Kesäteatterin tilaratkaisu
- Hollihaan elämyspuiston toteutus

Yksityisten investointien mahdollistaminen

- Kaavoitusratkaisu huvipuiston sijoituspaikasta

Luovien toimintaympäristöjen kehittäminen

- Myllytullin alueen kehittäminen luovien alojen kokonaisuutena
- Hiukkavaaran alueen kulttuurisen ekosysteemin mahdollistaminen

4. TOIMENPIDEOHJELMAN TOIMEENPANO JA SEURANTA

Vastuu edellä esitetyistä kehittämistoimista on käytännössä useilla palvelualueilla. Systemaattinen kehittäminen edellyttää kaupunkikulttuurin yhteistyöverkoston rakentamista, jossa ovat mukana myös yksityinen sektori ja järjestöt.

Kehittämishankkeita koordinoidaan Elävä ja monimuotoinen kaupunki – salkkutyöryhmässä. Toimenpideohjelman ja kehittämishankkeiden toteutumista seurataan ja arvioidaan niiden vaikuttavuutta. Toimenpideohjelman edistymisestä raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain.

LIITTEET

Liite 1. Oulu 15 -hankkeen loppuraportti

Liite 2. Charles Landryn Oulu sykkimään -raportti

Liite 3. Uuden Oulun juhlavuoden loppuraportti

Liite 4. Oulun kesätapahtumien talousvaikutustutkimus

Liite 5. Elämysten kaava

OULU